

دولت سیزدهم چگونه تهران را به مهم‌ترین پیمان منطقه‌ای جهان رساند؟

ورود ایران به بازار ۲۰ تریلیون دلاری

خبریک

جمهوری اسلامی ایران در جریان بیست و سومین نشست سران سازمان همکاری شانگهای در «دهلی نو» به شکل رسمی به عنوان نهمین عضو اصلی این سازمان مهم منطقه‌ای پذیرفته و معرفی شد.

در جریان برگزاری بیست و سومین نشست سران سازمان همکاری شانگهای که به شکل مجازی و به میزبانی «هند» برگزار شد، عضویت رسمی به عنوان نهمین عضو اصلی این سازمان منطقه‌ای، پس از طی فرایند عضویت قطعی و انجام تعهدات رویه‌ای به جمهوری اسلامی ایران اعطا و به تصویب و امضای دیگر اعضا رسید.

روز سه‌شنبه همزمان با اعطای عضویت اصلی به جمهوری اسلامی ایران در بیست و سومین نشست سران سازمان همکاری شانگهای، در مراسمی با حضور سفیر کشورمان پرچم ایران در کنار پرچم ۸ عضو اصلی دیگر در برابر مقر دبیرخانه این سازمان در پکن به اهتزاز درآمد. روند تبدیل عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای از عضو ناظر به عضو اصلی، شهریور سال ۱۴۰۰، در اولین حضور دکتر رئیسی به عنوان رئیس جمهور اسلامی ایران در بیست و یکمین نشست سران این سازمان در دوشنبه پایتخت تاجیکستان آغاز شد.

در پایان این نشست که ۲۶ شهریور ۱۴۰۰ برگزار شد، سران ۸ کشور عضو اصلی، نظر موافق خود را با تبدیل عضویت جمهوری اسلامی ایران از عضو ناظر به عضو اصلی اعلام و اسناد مربوط به آن را امضا کردند و بر این اساس فرایند فنی تبدیل عضویت ایران آغاز شد. با انجام فرایند فنی و انجام تعهدات رویه‌ای در روند تبدیل عضویت کشورمان، «قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای» در روز ۴ بهمن ۱۴۰۱ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۵ بهمن به تأیید شورای نگهبان رسید. دکتر رئیسی رئیس جمهور اسلامی ایران نیز هجدهم بهمن ۱۴۰۱ قانون الحاق ایران به سازمان همکاری شانگهای را برای اجرا ابلاغ کرد.

در پایان این نشست که ۲۶ شهریور ۱۴۰۰ برگزار شد، سران ۸ کشور عضو اصلی، نظر موافق خود را با تبدیل عضویت جمهوری اسلامی ایران از عضو ناظر به عضو اصلی اعلام و اسناد مربوط به آن را امضا کردند و بر این اساس فرایند فنی تبدیل عضویت ایران آغاز شد.

با انجام فرایند فنی و انجام تعهدات رویه‌ای در روند تبدیل عضویت کشورمان، «قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به سازمان همکاری شانگهای» در روز ۴ بهمن ۱۴۰۱ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۵ بهمن به تأیید شورای نگهبان رسید. دکتر رئیسی رئیس جمهور اسلامی ایران نیز هجدهم بهمن ۱۴۰۱ قانون الحاق ایران به سازمان همکاری شانگهای را برای اجرا ابلاغ کرد.

اهمیت سازمان شانگهای در جهان

«شانگهای»، سازمانی با عضویت نصف جمعیت جهان، توان امنیتی و اقتصادی قابل توجه و آینده‌ای قابل تأمل در نظم نوین جهانی، امروز عضو جدید خود را به جهان معرفی کرد و «تهران» پس از این، در میدانی به بزرگی شانگهای در جست‌وجوی منافع خود خواهد بود.

به گزارش ایرنا، سه‌شنبه و در سیزدهمین روز از نخستین ماه تابستان ۱۴۰۲، انتظاری ۱۰

ساله برای پیوستن جمهوری اسلامی ایران به یکی از مهم‌ترین سازمان‌های منطقه‌ای نتیجه داد و تهران به عضویت رسمی سازمان همکاری شانگهای درآمد؛ سازمانی که در نگاه امنیت‌محور از آن به «ناتوی شرقی» تعبیر می‌شود و از دیدگاه اقتصادی نیز می‌تواند با توفیق در پایان دادن به استیلای دلار بر معاملات اقتصادی زمینه‌ساز تغییری بزرگ در مسیر تبادلات مالی و تجاری در جهان باشد.

از منظر روابط بین‌الملل هم عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای، ارسال سیگنال شکستن پروژه انزوا و ایران‌هراسی است.

شانگهای چیست و چرا مهم است؟

هسته ابتدایی سازمان همکاری شانگهای در آوریل ۱۹۹۶ در حالی شکل گرفت که چین، روسیه، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان در تکاپو بودند تنش‌های مرزی و دخالت‌ها در امور داخلی را به حداقل ممکن برسانند و امضای معاهده «تعمیق اعتماد نظامی» را هم می‌توان در همین راستا ارزیابی کرد؛ ائتلاف پنج کشور در ۱۵ ژوئن ۲۰۰۱ (۲۵ خرداد ۱۳۸۰) با نام شانگهای پنج شناخته می‌شد اما از این تاریخ کشورهای مذکور در بیانی‌های مشترک به صورت رسمی از تأسیس سازمان همکاری شانگهای (Shanghai Cooperation Organisation) با اهداف امنیتی، اقتصادی و دفاعی خبر دادند. گرچه مهم‌ترین هدف از تأسیس این سازمان، ایجاد ساختاری بود که بتواند امنیت را در مرزهای روسیه و چین تأمین کند اما آرام‌آرام نام شانگهای به دلیل حضور ابرقدرت‌های اقتصادی چون چین و روسیه با اقتصاد توسعه و تجارت آمیخته شد و امروز این نهاد در عرصه اقتصاد حرفی برای گفتن دارد.

توجه به آمار و ارقام اهمیت سازمان شانگهای را ملموس‌تر نشان خواهد داد؛ وقتی بدانیم که ۳۵ درصد خشکی‌های زمین، بیش از ۴۰ درصد جمعیت جهان و ۲۰ تریلیون دلار از حجم اقتصاد دنیا متعلق به کشورهای عضو این سازمان اوراسیایی است. سازمان همکاری شانگهای با ۹۶ هزار میلیارد دلار حجم تولید ناخالص داخلی (GDP) در سال ۲۰۲۱، ۲۵ درصد تولید ناخالص جهان را به خود اختصاص داده است.

آمارهای جهانی تصریح می‌کنند که رقم صادرات اعضای فعلی شانگهای از حدود ۳ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ به ۴.۵ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ رسیده و این یعنی ۲۰ درصد صادرات جهان را کشورهای عضو این مجموعه انجام می‌دهند و ۱۷ درصد از واردات جهان هم متعلق به این گروه از کشورهای اوراسیایی است؛ اعدادی قابل تأمل که هدف تکاپوی جمهوری اسلامی برای پیوستن به این

نهاد معتبر را عمیق‌تر نشان داده و قابل توجیه می‌کند. پیش‌بینی‌های مراکز پژوهشی معتبر جهانی حکایت از آن دارد که ظرفیت اقتصادی سازمان همکاری شانگهای در آینده‌ای نه چندان دور از اقتصادهای عضو گروه هفت (G7) پیش می‌افتد و این یعنی نظام بین‌الملل دست‌کم در عرصه اقتصاد با واقعیات جدیدی روبه‌رو خواهد بود.

واقعیت آن است که برای جمهوری اسلامی ایران گرچه عضویت در سازمانی با اهمیت و قدرت «شانگهای» منافع مختلف و متعددی در حوزه‌های مختلف دارد اما مهم‌ترین منفعت آن، اقتصاد و بازارهای بزرگ کشورهای عضو شانگهای است.

آنچه اما سازمان همکاری شانگهای را برای ایران ارزشمند می‌کند، تلاش کشورهای عضو این نهاد برای شکستن نظم کنونی جهان در عرصه‌های مختلف، بویژه حوزه اقتصاد است. تصمیم کلان و البته دشوار کشورهای عضو این سازمان بویژه قدرت‌هایی چون چین و روسیه عبور از نظام مالی مبتنی بر دلار و جایگزینی سازگاری است که بتواند کمترین تأثیر را از سیاست داشته باشد. واقعیت آن است که مانور سیاسی غرب روی دلار و یورو و نوسانات این ارزها، اقتصاد در حال توسعه بسیاری از کشورها را با تهدیدات و آسیب‌های جدی مواجه می‌کند و ضرورت مقابله با این آسیب‌ها و بررسی بسترهای مورد نیاز برای ایجاد نظام مبتنی بر ارزهای ملی، دستور کار نشست امروز و فردای اعضای شانگهای خواهد بود. روزنامه «فایننشال تایمز» هم پیش از این از ایجاد «اتحاد مالی چین و روسیه برای دلارزدایی» خبر داده بود؛ هدفی که تحقق آن به یکی از مهم‌ترین تغییرات اقتصادی جهان منجر خواهد شد.

در کنار اهمیت غیر قابل انکار اقتصاد و تجارت به عنوان مزیت عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای، در قرنی که «قرن آسیا» نامیده شده، ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین کشورهای صاحب حوزه تمدنی می‌تواند نقشی فراتر از دیگر کشورها ایفا کند. تمدن ایران از غرب ترکیه تا شرق چین، اشتراکاتی را پیش چشم اعضای شانگهای قرار می‌دهد که تکیه بر این اشتراکات می‌تواند به تقویت مناسبات کمک کند.

اشاره شد که بنیان سازمان همکاری شانگهای در ابتدا بر امنیت‌زایی در منطقه اوراسیا بنا نهاده شد و از این رو موضوع امنیت برای این گروه از کشورها اهمیتی ویژه دارد. پیوستن جمهوری اسلامی ایران به این کلوپ می‌تواند تجربه‌های دفاعی و امنیتی تهران را در اختیار این کشورها قرار دهد و برای ایران هم امنیت‌ساز باشد؛ این مهم بویژه در منطقه‌ای که تروریسم با آن بیگانه نیست و سال‌ها

شاهد قربانی شدن امنیت مردمانش به دست این پدیده شوم بوده است، اهمیت دوچندان می‌یابد. ایران از امروز به گروه کشورهای قدرتمندی خواهد پیوست که در تلاش است در ایجاد نظم نوین جهانی نقش آفرین اصلی باشد. این سازمان شاید در ظاهر چندان در پی تقابل با غرب نشان نمی‌دهد اما کیست که از تکاپوی پکن و مسکو برای شکستن هژمونی غرب و آمریکا، خبر نداشته باشد. عضویت ایران در این سازمان، در راستای هدف چهل ساله نظام جمهوری اسلامی یعنی عبور از هژمونی غرب است. هژمونی که اشتیاق کشورهای متحد آمریکا برای پیوستن به شانگهای، بهترین نشانه

تُرک برداشتن آن است. عضویت ایران در شانگهای و سخنرانی آیت‌الله رئیسی در اجلاس امروز این سازمان در مقام رئیس دولت تازه به عضویت درآمده در این سازمان، آغاز پیوند با کشورهای است که موضوع امنیت پایدار و ثبات در آسیای میانه و اوراسیا برای آنها در اولویت نخست و کانون توجه قرار دارد. چین در پی پروژه عظیم کمربند راه بیش از هر زمان دیگری آسیای غربی و مرکزی را امن می‌خواهد و روسیه از دخالت‌های غرب در منطقه بیزار است.

عضویت رسمی ایران در شانگهای به عنوان سرزمینی دارای موقعیت ژئوپلیتیک، می‌تواند حلقه اتصال اوراسیا به آب‌های آزاد باشد. یکی از مهم‌ترین اهداف چین از حضور در شانگهای، گردآوری مهم‌ترین تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان انرژی در جهان است و عضویت جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین دارندگان منابع نفت و گاز،

شاهد قربانی شدن امنیت مردمانش به دست این پدیده شوم بوده است، اهمیت دوچندان می‌یابد. ایران از امروز به گروه کشورهای قدرتمندی خواهد پیوست که در تلاش است در ایجاد نظم نوین جهانی نقش آفرین اصلی باشد. این سازمان شاید در ظاهر چندان در پی تقابل با غرب نشان نمی‌دهد اما کیست که از تکاپوی پکن و مسکو برای شکستن هژمونی غرب و آمریکا، خبر نداشته باشد. عضویت ایران در این سازمان، در راستای هدف چهل ساله نظام جمهوری اسلامی یعنی عبور از هژمونی غرب است. هژمونی که اشتیاق کشورهای متحد آمریکا برای پیوستن به شانگهای، بهترین نشانه

تُرک برداشتن آن است. عضویت ایران در شانگهای و سخنرانی آیت‌الله رئیسی در اجلاس امروز این سازمان در مقام رئیس دولت تازه به عضویت درآمده در این سازمان، آغاز پیوند با کشورهای است که موضوع امنیت پایدار و ثبات در آسیای میانه و اوراسیا برای آنها در اولویت نخست و کانون توجه قرار دارد. چین در پی پروژه عظیم کمربند راه بیش از هر زمان دیگری آسیای غربی و مرکزی را امن می‌خواهد و روسیه از دخالت‌های غرب در منطقه بیزار است.

رئیس جمهور: گسترش استفاده از ارزهای ملی در تجارت بین‌المللی و مبادلات مالی میان اعضای این سازمان و شرکای تجاری آنها، نیازمند توجه جدی‌تری است. جمهوری اسلامی ایران از هرگونه اقدام جهت معرفی ابزارهای مالی پرداخت، مبتنی بر فناوری‌های نوین، جهت تسهیل تبادلات مالی میان اعضا و شرکای تجاری، بویژه در چهارچوب‌های چندجانبه استقبال می‌کند

مزایای جانبی عضویت ایران در این سازمان خواهد بود.

عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای در یک کلام به معنای آن است که تمام تقای واشنگتن برای منزوی سازی تهران با شکست مواجه شده و به نظر می‌رسد تیم تصمیم‌گیر در کاخ سفید هم آن را به خوبی دریافته است و شاید اشاره روز گذشته سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان درباره وجود رگه‌هایی از عقلانیت در دیدگاه‌های اخیر امریکایی‌ها، به دلیل پذیرش و تسلیم در برابر همین واقعیت باشد.

برای بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان انرژی در این گروه، برگ برنده‌ای است که چشم‌پوشی از آن ممکن نیست. تشکیل باشگاه انرژی در سازمان شانگهای به عنوان مکانیسمی به منظور سامان دادن به موضوع انرژی در شانگهای هم می‌تواند در درازمدت به نفع ایران تعریف شود.

اعطای وام‌ها و اعتبارات به اعضای شانگهای با تعریف حدود ۶۰ پروژه وام و اعتبارات ۱۰ میلیارد دلاری تخصیص یافته به آن و همچنین تشکیل کنسرسیوم بین‌بانکی یا طیفی از بانک‌های کشورهای عضو و تلاش برای شکل‌دهی به بانک توسعه سازمان همکاری شانگهای از

رئیس جمهور ایران به عنوان یکی از اعضای اصلی سازمان همکاری شانگهای گفت: ایران بر این باور است که شانگهای، سازمانی در حال رشد با شاخص‌ها و ظرفیت‌های قابل توجه و جایگاه ممتاز است و مزایای این عضویت رسمی ایران در شانگهای در تاریخ ماندگار خواهد شد. «سید ابراهیم رئیسی» ظهر سه‌شنبه، اولین بار به عنوان رئیس جمهور نهمین عضو اصلی سازمان همکاری شانگهای، در بیست و سومین نشست سران این سازمان مهم منطقه‌ای، بزرگ‌ترین ظرفیت کشورهای عضو برای وحدت و صلح‌سازی را ظرفیت تمدنی آنها دانست و اظهار داشت: اینک که این قاره کهن دوباره سربرآورده باید با تکیه بر اخلاق، معنویت، عدالت، عقلانیت و احترام به کرامت انسانی، بار دیگر تمدن‌ساز گردد. سازمان همکاری‌های شانگهای که نماد این «خانواده بزرگ تمدنی» است اکنون در جایگاهی ایستاده که می‌تواند افق‌های جدیدی از همکاری منطقه‌ای و همکاری‌های امنیت‌ساز را بنا نهاد.

رئیس‌جمهور گفت: در باب اقتصاد، سازمان همکاری شانگهای بیش از ۶۰ درصد منطقه اوراسیا و بیش از ۴۰ درصد از جمعیت جهان را به خود اختصاص داده است. این ظرفیت عظیم، توان بالقوه گسترده‌ای را به این سازمان برای توسعه تجارت و تعمیق همکاری‌های اقتصادی در اشکال مختلف اعطا کرده است. جمهوری اسلامی ایران ضمن حمایت از ابتکارهای سازنده همچون «ابتکار توسعه جهانی»، بر این باور است که همکاری اعضا در حوزه انرژی، فناوری، صنعت، کشاورزی، تجارت و بازرگانی می‌تواند چشم‌اندازی روشن از نظم منطقه‌ای عادلانه، پیش چشم ملل جهان بگشاید. این در حالی است که قدرت‌های سلطه‌گر غربی با توسل به اجبار اقتصادی و تحریم، امنیت و رفاه اقتصادی و اصول تجارت عادلانه را در جهان به مخاطره انداخته‌اند. وی افزود: با اتکا به تجربه دهه‌های گذشته، اینک کاملاً مشهود است که در کنار نظامی‌گری، آنچه بسترساز نظام سلطه غربی شده، سلطه دلار بوده است. لذا هرگونه تلاش برای شکل‌دهی به یک نظام عادلانه بین‌المللی، نیازمند حذف این ابزار سلطه در مناسبات درون منطقه‌ای است.

رئیس‌جمهور ادامه داد: گسترش استفاده از ارزهای ملی در تجارت بین‌المللی و مبادلات مالی میان اعضای این سازمان و شرکای تجاری آنها، نیازمند توجه جدی‌تری است. جمهوری اسلامی ایران از هرگونه اقدام جهت معرفی ابزارهای مالی پرداخت، مبتنی بر فناوری‌های نوین، جهت تسهیل تبادلات مالی میان اعضا و شرکای تجاری، بویژه در چهارچوب‌های چندجانبه استقبال می‌کند.

آیت‌الله رئیسی:

مزایای عضویت رسمی ایران در شانگهای

در تاریخ ماندگار خواهد شد

رئیس‌جمهور ایران به عنوان یکی از اعضای اصلی سازمان همکاری شانگهای گفت: ایران بر این باور است که شانگهای، سازمانی در حال رشد با شاخص‌ها و ظرفیت‌های قابل توجه و جایگاه ممتاز است و مزایای این عضویت رسمی ایران در شانگهای در تاریخ ماندگار خواهد شد. «سید ابراهیم رئیسی» ظهر سه‌شنبه، اولین بار به عنوان رئیس جمهور نهمین عضو اصلی سازمان همکاری شانگهای، در بیست و سومین نشست سران این سازمان مهم منطقه‌ای، بزرگ‌ترین ظرفیت کشورهای عضو برای وحدت و صلح‌سازی را ظرفیت تمدنی آنها دانست و اظهار داشت: اینک که این قاره کهن دوباره سربرآورده باید با تکیه بر اخلاق، معنویت، عدالت، عقلانیت و احترام به کرامت انسانی، بار دیگر تمدن‌ساز گردد. سازمان همکاری‌های شانگهای که نماد این «خانواده بزرگ تمدنی» است اکنون در جایگاهی ایستاده که می‌تواند افق‌های جدیدی از همکاری منطقه‌ای و همکاری‌های امنیت‌ساز را بنا نهاد.

رئیس‌جمهور گفت: در باب اقتصاد، سازمان همکاری شانگهای بیش از ۶۰ درصد منطقه اوراسیا و بیش از ۴۰ درصد از جمعیت جهان را به خود اختصاص داده است. این ظرفیت عظیم، توان بالقوه گسترده‌ای را به این سازمان برای توسعه تجارت و تعمیق همکاری‌های اقتصادی در اشکال مختلف اعطا کرده است. جمهوری اسلامی ایران ضمن حمایت از ابتکارهای سازنده همچون «ابتکار توسعه جهانی»، بر این باور است که همکاری اعضا در حوزه انرژی، فناوری، صنعت، کشاورزی، تجارت و بازرگانی می‌تواند چشم‌اندازی روشن از نظم منطقه‌ای عادلانه، پیش چشم ملل جهان بگشاید. این در حالی است که قدرت‌های سلطه‌گر غربی با توسل به اجبار اقتصادی و تحریم، امنیت و رفاه اقتصادی و اصول تجارت عادلانه را در جهان به مخاطره انداخته‌اند. وی افزود: با اتکا به تجربه دهه‌های گذشته، اینک کاملاً مشهود است که در کنار نظامی‌گری، آنچه بسترساز نظام سلطه غربی شده، سلطه دلار بوده است. لذا هرگونه تلاش برای شکل‌دهی به یک نظام عادلانه بین‌المللی، نیازمند حذف این ابزار سلطه در مناسبات درون منطقه‌ای است.

رئیس‌جمهور ادامه داد: گسترش استفاده از ارزهای ملی در تجارت بین‌المللی و مبادلات مالی میان اعضای این سازمان و شرکای تجاری آنها، نیازمند توجه جدی‌تری است. جمهوری اسلامی ایران از هرگونه اقدام جهت معرفی ابزارهای مالی پرداخت، مبتنی بر فناوری‌های نوین، جهت تسهیل تبادلات مالی میان اعضا و شرکای تجاری، بویژه در چهارچوب‌های چندجانبه استقبال می‌کند.

سهم شانگهای از تولید ناخالص جهان به روایت امار بانک جهانی

کشور	تولید ناخالص داخلی
چین	۱۷۷۲۴۰۶۳
هند	۳۱۷۳۳۹۸
روسیه	۱۷۷۵۸۰۰
پاکستان	۱۳۲۴۴۰۰
ایران	۲۵۱۰۰
قزاقستان	۱۹۰۸۱۴
ازبکستان	۶۹۳۳۹
بلاروس	۶۸۲۱۹
افغانستان	۲۰۱۱۶
مغولستان	۱۵۰۹۸
تاجیکستان	۸۷۴۶
قرقیزستان	۸۵۴۳
مجموع	۲۳۶۶۱۳۸۹
کل جهان	۹۶۱۰۰۹۱
سهم اعضای شانگهای (به درصد)	۲۵